

Deseta lekcija • Lesson Ten

A1

77,78

KOD CHARLIEA

 Redo the exercise with male subjects for both speakers.

☆ **Examples:**

1. Šta si ràdio u pètak?
2. Prije pòdne sam bio na fakultètu.
3. A poslije toga?
4. Popòdne sam išao u grad i nàšao se sa društvom.
5. A da li si sa njima izašao uveče?
6. Jèsam. Vèčerali smo u restorànu.
7. Kàko se zvaò restoràn, gdje se nàlazi i šta ste narùčili?
8. Zòve se “Kod Charliea,” nàlazi se u centru gràda, a jeli smo čevàpčice i pili pivo.
9. Da li ti je tò prvi put u tom restorànu?
10. Ne, bio sam tamo već jedànpùt rànije.
11. Da li je bilo problèma sa hrànom u restorànu?
12. Ne, nije uopće bilo problèma. Sve je bilo izvrsno. Ondà sam dòšao kući autobusom.

 Redo the exercise with a feminine plural or masculine plural subject for speaker #2.

1. Šta ste ràdile u pètak?
2. Prije pòdne smo bile na fakultètu.
3. A poslije toga?
4. Popòdne smo išle u grad i nàšle se sa društvom.
5. A da li ste sa njima izašle uveče?
6. Jèsmo. Vèčerali* smo u restorànu.
7. Kàko se zvaò restoràn, gdje se nàlazi i šta ste narùčili?
8. Zòve se “Kod Charliea,” nàlazi se u centru gràda, a jeli smo čevàpčice i pili pivo.
9. Da li vam je tò prvi put u tom restorànu?
10. Ne, bile smo tamo već jedànpùt rànije.
11. Da li je bilo problèma sa hrànom u restorànu?
12. Ne, nije uopće bilo problèma. Sve je bilo izvrsno. Ondà smo dòšle kući autobusom.

***Note** that only the verbs referring to the original speakers are marked for feminine. Once these speakers join the larger group, which presumably contains males as well, the verb forms referring to that mixed group must be masculine.

PISATI I NAPISATI

✎ **Replace** *dòmaća zàdaća* with *priča*; *treće pòglavlje* with *pismena vježba*; *ispit iz bòsanskoga* with *kontrolni iz gramàtike*.

☆ **Examples:**

1. Pišeš li *priču*?
2. Ne, već sam *je* napisao.
3. Vjerovatno čitaš *pismenu vježbu* u udžbeniku.
4. Ne, već sam *je* pročitao.
5. Da li onda *polažeš kontrolni iz gramàtike* u ponèdjeljak?
6. Da! Jer prošlog *puta* nisam *položio*, već sam izgubio *glavu* i pao.
7. Odlaziš li *òpet* danas na fakultet?
8. Ne. Otišao sam u *pètak*. Dànas učim *cijelog dana* kòd kuće.
9. Bravo, jer ćeš *tako* sve naučiti i *nećeš više* padati!
10. Bit će mi drago napokon *uspjeti*!

✎ **Redo** the exercise with female subjects.

1. Pišeš li *priču*?
2. Ne, već sam *je napisala*.
3. Vjerovatno čitaš *pismenu vježbu* u udžbeniku.
4. Ne, već sam *je pročitala*.
5. Da li onda *polažeš kontrolni iz gramàtike* u ponèdjeljak?
6. Da! Jer prošlog *puta* nisam *položila*, već sam *izgubila glavu* i pala.
7. Odlaziš li *òpet* danas na fakultet?
8. Ne. Otišla sam u *pètak*. Dànas učim *cijelog dana* kòd kuće.
9. Bravo, jer ćeš *tako* sve naučiti i *nećeš više* padati!
10. Bit će mi drago napokon *uspjeti*!

1. Naučite ovu pjesmu napamet.
2. Napišite novu verziju pjesme: umjesto lava stavite lavicu, i umjesto muškog imena Bràna stavite žensko ime Brànka.

*Bila jèdnom jèdna lavica.
Kàkva lavica?
Stràšna lavica! Narogušena i ljuta sva.
Stràšno, stràšno!
Ne pìtajte šta je jela. Ta je jela šta je htela.
Tramvaj ceo, i oblaka jèdan deo.*

Stràšno! Stràšno!

Íšla je na trĭ noge.
Gledala je na trĭ oka.
Slušala je na trĭ uva.
Stràšno! Stràšno!

Zubi oštri, pogled zao,
Óna za milost nije znala.
Stràšno! Stràšno!

Dok je Brànka jèdnog ðana
Nije gòmòm izbrisala.
Stràšno! Stràšno!

3. Objàsните je li óva pjesma na bòsanskòm, hrvàtskòm ili srpskòm. Po čemu znáte?

Pjesma je na srpskòm. Znam zbog riječi: **šta, hteo, ceo, deo, uva.**

4. Opĭšite oba lika u pjesmi: lava i Brànu. Kàko izgledaju, koliko su mlàdi ili stari, kòje su im osnovne crte, i kàko se ósjećaju?

Lav je vèlik, jer može jesti cijeli jèdan tramvaj. Íma stràšan pògled. Óbĭčno žĭvòtinje ímaju četiri noge, dva oka i dva uha, ali óva žĭvòtinja íma trĭ noge, trĭ oka i trĭ uha. Nè znam je li mlàd ili star. Ràđi šta žèlĭ, kao dijète, dakle može biti mlàd. Zašto íma te osnovne crte ne mògu reći. Bràna je vjerovatno mlàd jer crta na papĭru kao svakò dijète. Osim toga nè znam kàkve crte íma niti zašto.

5. Ràzmislite o lavu i o Bràni. Je li Brànu strah lava, ili lava strah Bràne?

U počètku je Brànu strah lava, jer on ga opisuje kao stràšan. A na kràju je lava strah Bràne, jer on ga može izbrisati.

6. Zašto Bràna zapravo briše lava s papĭra? Sumnja li u svòje sposobnosti crtanja? A vi? Kàko vi ocjènjujete Brànine sposobnosti crtanja?

Moguće je da Bràna sumnja u svòje sposobnosti crtanja. Možda je vidio da lav íma krĭvi broj nogu, óčĭju i úšĭju, pa ga je zbog toga izbrisao. Ali možda je samo htio crtati nešto drugo. Ódlično crta! Ko zna šta će jèdnog ðana biti?

7. Ko je zbilja glàvni lik óve pjesme, Bràna ili lav? Zbog čèga ste to zakljùčili?

Čĭni mi se da je lav glàvni lik. I Bràni se tàkò čĭni jer ga je crtao. On misli samo na lava - pa tàkò mislimo i mi.

8. Šta je laž, a šta je istina u pjesmi?

Istina je da Bràna crta lava. Lav je istina samo dok je na papĭru. Bràna može da ga izbriše, ali on ne može Brànu izbrisati.

Note: free-form responses are usually not included in the Key, but in this case responses to #4, #5, #6, #7 and #8 are given to demonstrate how phrases for expressing opinion are used.

BOLE ME I NOGE I RUKE!

✎ Replace *prsti* with *palci*.

✎ Replace *nòga* with *kòljeno*, and *lèda* with *ramèna*.

✎ Replace *knjige* with *rječnici*, *stolice*, *stòlovi*.

✎ Replace *kàfa* with *vìno*, *pìvo*.

☆ Example:

1. Pomòzi mi, molim te! Bòlè me i *kòljena* i *ruke* i *ramèna*, a *nàročito palci!*
2. Jèsi li bolestan?
3. Ne, činì mi se da sam zdrav, samo umoran. Ne mògu nòsiti *òve rječnike*.
4. Čùvaj se! Pòmòći ću ti! Ali ako *ja* tebi pòmàžem, *tì* isto meni *moraš* pòmòći.
5. U *pìsanju* zàdataka? Hájde da učimo zajedno. Po *mòm* mišljenju, *ja* i *tì* ćemo na *taj* *nàčin* najlakše sve objàsнити.
6. Slažem se. Glàva me već bòli od *ùčenja*. *Prvo* ćemo *òdnijeti rječnike*, *onda* ću te *òdvesti kòd* sebe kući kolima, pa ćemo tamo skupa učiti.
7. *Pòmoglo* nam je prošlog *pùta* i *vìno!*
8. Vjeruj mi, *nìsam* *nà* *to* zabòravila! Ako te ne bòli i trbuh, *imam* dosta *vìna* i zà tebe i zà sebe.

 VJEŽBE

B1

✎ Replace *koncert* with (u) *kìno*, (u) *pòzorište* and *ùčiti* (I) *naùčiti* (P) with *čitati* (I) *pročitati* (P); *pìsati* (I) *napìsati* (P).

☆ Examples:

1. Šta si *ràdio* u sùbotu i nèdjelju?
2. Preko vikenda sam išao u *kìno* i *čitao*.
3. I jèsi li *pročitao* sve?
4. Jèsam *òvog pùta!* Pao sam na *ispitu* prošlog *pètk*a, ali *nèću* sad pasti.

1. Šta si *ràdio* u sùbotu i nèdjelju?
2. Preko vikenda sam išao u *pòzorište* i *pìsao*.
3. I jèsi li *napìsao* sve?
4. Jèsam *òvog pùta!* Pao sam na *ispitu* prošlog *pètk*a, ali *nèću* sad pasti.

✎ Redo the exercise so that #2 is a female speaker.

1. Šta si *ràdila* u sùbotu i nèdjelju?
2. Preko vikenda sam *išla* na *kòncert* i *ùčila*.
3. I jèsi li *naùčila* sve?
4. Jèsam *òvog pùta!* *Pala* sam na *ispitu* prošlog *pètk*a, ali *nèću* sad pasti.

B2

Ask each other these questions in the past tense. After that, then make each one into a question about the future.

☆ **Example:**

1. Šta ćeš ràditi preko vikenda?
2. Šta ćeš ràditi u ponèdjeljak popòdne?
3. Kàko će ti profesori pòmoći prije ispita?
4. Šta ćeš pročitati preko ljeta?
5. Da li ćeš napisati cijeli dòmaći zadàtak za dànas?
6. Šta ćeš gledati u kìnu idućeg pětka?

B3

✂ **Replace** glàva and trbuh with

- a) oči **and** uši **and** nos;
- b) šake **and** prsti **and** palci;
- c) stopala **and** prsti **and** nòžni palci,
- d) lèđa **and** vrat **and** ramèna

✂ **Remember** to make any appropriate adjustments to the verbs.

☆ **Examples:**

1. Jao, oči me bòle!
2. Bòle li te i oči i nos i uši?
3. Ne, samo me oči bòle, ali bòle stràšno!

1. Jao, šake me bòle!
2. Bòle li te i šake i prsti i palci?
3. Ne, samo me šake bòle, ali bòle stràšno!

1. Jao, stopala me bòle!
2. Bòle li te i stopala i prsti i nòžni palci?
3. Ne, samo me stopala bòle, ali bòle stràšno!

1. Jao, lèđa me bòle!
2. Bòle li te i lèđa i vrat i ramèna?
3. Ne, samo me lèđa bòle, ali bòle stràšno!

B4

✂ **Replace** òlqvke **with** kràtkà pisma, njèmački udžbenici, slatke kruške.

✂ **Replace** torba **with** prostòrija, sto, soba, zgrada.

☆ **Examples:**

1. Nema kràtkih pisama nigdje u òvoj sobi!
2. Jučè ujutro ih je bilo, ali jutros kad smo se probudili* više ih nije bilo.
3. A da li je bilo slatkih krušaka u ònoj prostòriji jutros?

4. Da, bilo ih je u ovoj *prostòriji*, ali sad ih nema.
5. Izgleda da smo ih zbilja izgubili.

1. Nema *njemačkih udžbenika* nigdje u ovoj sobi!
2. Juče ujutro ih je bilo, ali jutros kad smo se probudile* više ih nije bilo.
3. A da li je bilo *njemačkih udžbenika* na onom stolu jutros?
4. Da, bilo ih je na ovoj *stolu*, ali sad ih nema.
5. Izgleda da smo ih zbilja izgubile.

***Note** that *smo se probudili* in the first example set refers to men or mixed company, while the *smo se probudile* in the second set refers to a group of women.

✎ Use this exchange as a model for narrating an instance when you lost something.

Self-study learners: Pay attention to the way *nema*, *bilo* and *nije bilo* are used.

B5

✎ **Redo** this conversation in the past tense. Keep the verb *pomoći* but use the singular forms *profesor*, *profesòrica*.

☆ **Examples:**

1. *Profesòrica* nam je *pòmogla*, ali mi *njoj* ni^smo *pòmogli*!
2. Zašto *joj* ni^ste *pòmogli*?
3. Zato što još ne *znamo* dosta o ovom *pitanju*!
4. Učite pa ćete naučiti!

1. *Profesor* nam je *pòmogao*, ali mi *njemu* ni^smo *pòmogli*!
2. Zašto *mu* ni^ste *pòmogli*?
3. Zato što još ne *znamo* dosta o ovom *pitanju*!
4. Učite pa ćete naučiti!

B6

---

a. **Do first a present tense version of B5, replacing *pomàgati* with *govòriti* (in the case of *profesori*) and *odgovàrati* (in the case of *mi*), and then a past-tense version, replacing *pomoći* with *govòriti* (in the case of *profesori*) and *odgovòriti* (in the case of *mi*).**

☆ **Examples:**

1. *Profesori* nam *govòre*, ali mi *njima* ne *odgovàramo*!
2. Zašto im ne *odgovàrate*?
3. Zato što još ne *znamo* dosta o ovom *pitanju*!
4. Učite pa ćete naučiti!

1. *Profesori* *su* nam *govòrili*, ali mi *njima* ni^smo *odgovòrili*!
2. Zašto im ni^ste *odgovòrili*?
3. Zato što još ne *znamo* dosta o ovom *pitanju*!
4. Učite pa ćete naučiti!

b. **Make both present and past tense versions, replacing *pomàgati* and *pomoći* with *vjerovati*.**

☆ **Examples:**

1. Profesori nam *vjeruju*, ali mi njima ne *vjerujemo*!
2. Zašto im ne *vjerujete*?
3. *Zato* što još ne *znamo* dosta o ovom *pitanju*!
4. *Učite* pa ćete naučiti!

1. Profesori *su* nam *vjerovali*, ali mi njima *nismo* *vjerovali*!
2. Zašto im *niste* *vjerovali*?
3. *Zato* što još ne *znamo* dosta o ovom *pitanju*!
4. *Učite* pa ćete naučiti!

B7

Work in pairs to come up with fifteen examples of time expressions, five each using the accusative, the genitive, and the instrumental.

☆ **Examples:**

- 1) accusative
u *petak*, na *dva dana*, za *mjesec dana*, *cijeli dan*, u *subotu*
- 2) genitive
ove godine, *iduce srijede*, *prošlog petka*, *prošle godine*, *iduceg ljeta*
- 3) instrumental
petkom, *svakim danom*, *godinama*, *utorkom* i *četvrtkom*, *mjesecima*

Self-study learners: Go back over the last several lessons and make a list of the different sorts of time expressions you have seen. What sorts of generalizations can you make about the ways different cases are used to express the idea of time?

Lesson 10: u *petak*, prije *podne*, *popodne*, *uveče*, *jednog dana*, u *subotu* i *nedjelju*, preko vikenda, *prošlog petka*, u *ponedjeljak*, preko *ljeta*, *juče* *ujutro*, *jutros*, *svaki dan*, *mjesec dana*, *satima*, *danas*, *juče*, *ujutro*, *pet sati*, *prošle subote*, *jutros*, *druge školske nedjelje*.

Lesson 9: preko *ljeta*, na *mjesec dana*, *godinama*, i *dan* i *noć*, na *godinu dana*, *poslije 11 sati*, *na jesen*, *ove godine*, *sutra*, u *pola tri*, u *dva sata*, *ove sedmice*, *večeras*, od *5 sati*, u *pet*, u *4 sata* i *10 minuta*, *popodne*, *sutra* u *pola četiri*, *sutra*, *sutra*, u *utorak*, *sutra* u *četiri*, za *deset minuta*, *sutra* *ujutro*, *rano ujutro*, *sutra*, *sutra*, u *tri popodne*, *ovog jutra*, *danas*.

Lesson 8: *svakog jutra*, *svakog dana*, *popodne*, u [e.g. *srijedu*], *svake godine*, u [e.g. *avgustu*], *mjesecima*, *ove sedmice*, *petkom*, *danima*, *juče*, u *julu*, *poslije dva dana*, *cijeli dan*, *svaki dan*, *danas*, u *koliko sati*, *naveče*, u *četvrtak*.

Lesson 7: *ponedjeljkom*, *utorkom*, *godinama*, *rano ujutro*, *noću*, *ujutro*, *popodne*, *uveče*, *cijeli dan*, *danima*, *danas*, *ponedjeljkom*, *srijedom*, *petkom ujutro*, *po podne*, *utorkom*, *četvrtkom*, *kasno naveče*, i *subotom* i *nedjeljom*, *godinama*, *danima*, *mjesecima*, *utorkom*, *subotom*, *srijedom*, *petkom*, *cijeli dan*.

Lesson 6: u *mjesecu oktobru*, u *januaru*, u *februaru*, u *julu*, *četiri godine*, *godinu dana*, *mjesec dana*, *sat vremena*, *svaki dan*, *svakog četvrtka*, *mjesec dana*, *svaki dan*, *iduce sedmice*, *danas*.

Note: There are several very frequently used phrases which contain words meaning “time,” but which are not, properly speaking, time expressions since they do not locate an event with respect to hour, day, month, or year. Examples of such expressions are:

prvi put, prošlog pùta, jèdnom, òvog pùta, vrijeme je.

Accusative

The accusative is used after the prepositions *u*, *za*, *na*. The preposition *u* is usually followed by the name of a weekday, and means “on” that day, but it is also followed by a number, with meaning “time of the clock,” meaning “at” that time (this number can optionally be followed by the word for “hour”); if the word *pola* precedes, it means “at” a time 30 minutes before the hour. The preposition *za* plus a word or phrase meaning a period of time corresponds to English “in,” and refers to the endpoint of that period. The preposition *na* plus a time period refers to the duration of that time. With the noun *jesen* it means “in the autumn.”

The accusative is used alone to refer to the duration of a unit of time. It is only clearly an accusative when the unit is “one,” and another word (either *dàna* or *vremena*) is added afterwards. Otherwise the phrase of number + unit is used (but without a preposition). The phrases *cijeli dan* and *svaki dan* are also used in the accusative (although they may be used in the genitive as well). The phrase *ì dan ì noć* “day and night” [i.e. non-stop] is also in the accusative.

Genitive

The genitive is used after the preposition *preko* in the meaning “during”. Its most frequent use is to specify when something happened when an adjective such as *svaki*, *ìdući*, *prošli* or an ordinal numeral (such as *drugi*) is present: the entire phrase is in the genitive. When the prepositions *poslije* “after,” *prije* “before,” *do* “up to” and *od* “from,” all of which normally take the genitive, are used before numbers indicating time of the clock, the number word does NOT change.

Locative

The locative is used after the preposition *u*, followed by the name of a month.

Instrumental

The instrumental is used with the names of weekdays to indicate regular recurring activity, with the words for “day,” “month,” and “year” to indicate long previous duration of an activity, and in the expression *noću* “at night.”

DOMAĆA ZADAĆA

C1

Translate:

- Ìmat ćemo prijatelje u Fràncuskoj i Grčkoj. Ìmali smo prijatelje u Èngleskoj i Njèmačkoj.
- Ìći će kolima kroz New York. Ìšli su vozom kroz Sjevernu Amèriku.
- Ja ću jesti meso. On je jeo četiri jabuke i šest nàrandži.
- Ìći ću u Argentìnu na mjesec dàna.
- S kim ćeš stanovati na jesen?
Prošle godine sam stanovao / stanovala s prijateljem / prijateljicom.

6. Hòćeš li mi to objàsнити? Ne razùmijem.

C2

Fill in the blanks with the correct perfective or imperfective verb.

1. **Jàvi** mi se* odmah! Svaki dan ja ti se* **javljam**, a ti mi se* nisi **jàvio** već sèdmicu dana.
*Note that the verb must be accompanied by *se* each time it occurs in the sentence, and each *se* must appear in the correct position with respect to other clitics in the clause.
2. Koliko pùta moram **polàgati** òvaj ispit da ga **pòložim**?
3. Kad me zòveš, uvijek **dòlazim**, ali prošlog pètka nisam mogla **dòći**.
4. **Pòđi** u grad! Sada mi **pòlazimo** na fakùltet, a poslije ćemo i mi **pòći** u grad.
5. On satima već **čita**. Kada će taj ròman **pročitati**?
6. Ti uvijek meni rùkom **pišeš** divna pisma, ali sam ja danas tebi **napisao** pismo preko interneta!
7. Jùčer ste joj **kùpili** kruh, jàja i mlijèko. Dànas joj mi **kùpujemo** šècer, kàfu i čaj.
8. **Odgovòri** mu! Òni su mu već **odgovòrili**.
9. Òbično ujutro **pijem** mnogo sòka od nàrandže za dòručak, ali jùče sam **pòpila** dvije čaše mlijèka.
10. Kad **pòjedeš** krušku, **dòđi** òvamo!
11. **Sprèmaj** stan! Stràšno je neùredan.
12. Pet sàti je. Vrijème mi je da **odem**.
13. Jèsi li **òprala** lice?
14. **Ùzmi** nòvac za bènzin.
15. On je nekoliko pùta **padao** na òvom ispitu.
16. Ako **staviš** kompjùter òvdje na sto, bit će mi bolje **ràditi**.
17. Nikad nećeš znati kàko **ocijènjiti** to što **ràdim**.

C3

Translate the first sentence in each group into English, and the two that follow it into B, using the first sentence as a model.

1. a. He ate an entire tram.

- b. Pòjeli smo pet krušaka.
c. Bila jèdnom jèdna lavica, i pòjela je dio oblaka.
2. a. We brought you the heavy things by car, but we carried the light things ourselves.
b. Dònijeli smo dijète do restoràna.
c. Dòvezli smo vam òvu lijèpu stòlicu vozom.
3. a. There was no more time.
b. Nije bìlo krušaka u kući.
c. Nije bìlo stvari u kolima.
4. a. We helped her yesterday.
b. Dànas ti pòmažem.
c. Pòmogli su ljudima.
5. a. It doesn't matter to them.
b. Svejèdno nam je.
c. Nije mi svejèdno.
6. a. Why aren't you eating? Because I am not hungry.
b. Zašto nè spavaš? Zbog tòga što je tri sata popòdne.
c. Zašto nè pišeš dòmaću zàdaću? Zbog tòga što nije zanimljiva.

C4

Match word to picture. One picture may illustrate more than one word.

stopala   nòga   rùka   kòljeno   prst   obrve   oči   liçe   glàva   uho   palac   nos   kòsa   šaka

C5

Insert a noun related to a part of the body after each number. Write the number out in words: glàva, oko, nòga, palac, prsti, rùka, trbuh, uho, vrat, želudac.

For example: sedam glàva

- 1   jèdan vrat
- 2   dvije rùke
- 3   tri trbuha
- 4   četiri oka
- 5   pet očiju
- 6   šest želudaca
- 7   sedam glàva
- 8   osam palaca
- 9   devet nogu
- 10   deset prstiju
- 11   jedanaest ušiju

C6

---

1. lakat, vrat
2. ruka, noga, oko, uho, prst
3. DLsg ruci, nozi; Npl trbusi, želuci, stomaci
4. oko, uho
5. leđa
6.

<i>singular</i>	<i>plural</i>
oko	oči*
uho	uši*
rame	ramena
kòljeno	kòljena
stopalo	stopala

***These** two nouns change gender between singular and plural: the plural is feminine.